

תוכנית אוריינטציה קריירה לתלמידי כיתה י"א - הכנה לשוק העבודה המודרני

מטרה כוללת:

להקנות לסטודנטים את המודעות וכישורי החיים
והמקצועיים הנחוצים להשתלבות מוצלחת בעולם
העבודה המשתנה.

כיתה י"א – מערך סגנונות תקשורת

מטרות:

1. הבנת סגנונות תקשורת שונים: זיהוי סגנונות תקשורת אישיים ויישומם בעבודת צוות.
2. שיפור התקשורת בפרויקט השנתי: התאמת סגנונות התקשורת לתפקוד קבוצתי יעיל.
3. הגברת שיתוף הפעולה: חיזוק מיומנויות תקשורת במצבי קונפליקט ובמצבים שגרתיים בפרויקט

זמן:

שעה וחצי.

מבנה:

תוכן	זמן
20 דקות	משחק זיהוי סגנון תקשורת אישי
10 דקות	מה זה בכלל סגנון תקשורת?
30 דקות	פעילות 2: משחק סגנונות - תרגול מצבים
25 דקות	פעילות 3: בניית אסטרטגיית תקשורת לפרויקט השנתי
15 דקות	סיכום

עזרים:

- כרטיסיות תרחישים קבוצתיים.
- לוח מחיק, טושים, ודפי עבודה.

לסגנונות התקשורת יש שמות שונים בהתאם למודלים ולשיטות השונות שמשמשים בהם.

אנחנו נתמקד במודל צבעי הקשת, הידוע גם בשם **Insights Discovery**, זהו כלי פסיכולוגי שנועד לעזור לאנשים להבין טוב יותר את סגנון התקשורת וההתנהגות שלהם ושל אחרים. המודל פותח על בסיס התיאוריה של קארל יונג, ומטרתו לשפר את התקשורת, שיתוף הפעולה והביצועים בצוותים ובסביבות עבודה שונות כדוגמת הפרויקט השנתי עליו עומלים התלמידים.

המודל מדגיש שאין סגנון נכון או לא נכון – כל אחד מהצבעים חשוב ותורם בדרכו הייחודית, והעיקר הוא להשתמש בהבנה הזו כדי לשפר את התקשורת ושיתוף הפעולה.

משחק פתיחה לזיהוי סגנון תקשורת אישי

לאחר שמסגרנו לתלמידים מה הולך להיות היום בסדנא, נתחיל בפעילות מותאמת לזיהוי הסגנון האישי באמצעות ארבעת הצבעים של מודל צבעי הקשת, המנצלת את החלל הפיזי של הכיתה להמחשת ההבדלים בין הסגנונות. המטרה לאפשר לתלמידים לזהות את סגנון התקשורת האישי שלהם בצורה חווייתית ודינמית, דרך תנועה בחלל הכיתה והשתתפות פעילה.

חשוב : לפני ובמהלך הפעילות עדיין לא מסבירים על המודל.

שלב 1: הסבר והנחיות

- המנחה יאפיין כל פינה במרחב הכיתה – צפון, דרום, מזרח ומערב
- המטרה היא שהתלמידים יבחרו פינה בהתאם לתחושותיהם או לסיטואציה שהמנחה יתאר
- אין נכון ולא נכון, מותר להתלבט צריך לבחור (אפשר לעמוד בין לבין).

שלב 2: תנועה בין הפינות

- המנחה יציג תרחישים שונים וכל תלמיד יבחר פינה שמתאימה לו ביותר בכל תרחיש.

1. עבודה בצוות:

- צפון: אוהב להוביל ולהניע לפעולה.
- דרום: מתמקד במשימות ובלוחות זמנים.
- מזרח: מקשיב ומנסה לשמור על הרמוניה.
- מערב: מביא רעיונות חדשים ואנרגיה חיובית.
- אחר (במרכז) – מאפשר לתלמידים שלא מוצאים עצמם באף אחת מהפינות להתמקם

לאחר שהתלמידים התחלקו המנחה עובר בין הקבוצות ו"מראיין" מעט את התלמידים באופן קליל ומלא הומור מנסה להבין מדוע בחרו במקום הזה, איפה הם התנסו בעבודת צוות?

2. תגובה ללחץ:

- מזרח: פועל באופן מידי וממוקד.
- מערב: מחפש נתונים ועובדות לפני פעולה.
- צפון: נשאר רגוע, מחפש לתמוך ולעודד אחרים.
- דרום: שומר על חיוביות, מנסה להפוך את המצב לחיובי.
- אחר – מאפשר לתלמידים שלא מוצאים עצמם באף אחת מהפינות להתמקם

לאחר שהתלמידים התחלקו המנחה נותן לכל קבוצה 5 דק' לדבר על איך זה מרגיש? באילו סיטואציות מלחיצות הם נתקלו?

3. קבלת החלטות:

- מערב: מקבל החלטות מהר וללא היסוס.
- צפון: בודק נתונים ומנתח לפני קבלת ההחלטה.
- מזרח: לוקח את הזמן, מתחשב בדעות האחרות.
- דרום: אוהב לחשוב על כל האפשרויות, לפעמים מתקשה לבחור.
- אחר – מאפשר לתלמידים שלא מוצאים עצמם באף אחת מהפינות להתמקם

המנחה מראיין תלמיד מכל קבוצה – באילו תחומי חיים הוא נפגש עם קבלת החלטות? דוגמא לקבלת החלטות שקיבל לאחרונה?

למנחה:

- חשוב לשמור על אווירה חיובית וכיפית, להדגיש את החוזקות של כל סגנון.
- לעודד את התלמידים לשנות פינות בהתאם להרגשתם בכל תרחיש, כדי להראות שהם לא מוגדרים רק על ידי סגנון אחד.
- לאפשר גמישות אם תלמידים מעוניינים להתמקם בין לבין
- לברר עם תלמידים שבחרו להתמקם ב"אחר" מה גרם להם לעמוד פ

מה זה סגנון תקשורת?

מודל צבעי הקשת, הידוע גם בשם: Insights Discovery הוא כלי פסיכולוגי שנועד לעזור לאנשים להבין טוב יותר את סגנון התקשורת וההתנהגות שלהם ושל אחרים. המודל פותח על בסיס התיאוריה של קארל יונג, ומטרתו לשפר את התקשורת, שיתוף הפעולה והביצועים בצוותים ובסביבות עבודה שונות. המודל משתמש בצבעים כדי לייצג ארבעה סגנונות תקשורת עיקריים, כאשר לכל צבע יש מאפיינים ייחודיים. הנה פירוט על כל אחד מהצבעים במודל:

אדום Dominant Red

○ מאפיינים עיקריים:

- אסרטיבי, מכוון לתוצאות, מהיר בהחלטות.
- ישיר, ממוקד במטרות ובמשימות, אוהב לשלוט במצב.
- נוטה לקחת יוזמה ולהוביל, לפעמים נראה אגרסיבי או תובעני.

○ בסיטואציות עבודה:

נוטה לנהל ולהוביל פרויקטים, רוצה לראות תוצאות מהירות, עלול להיות חסר סבלנות לפרטים ולדעות מנוגדות.

○ כיצד לתקשר איתם?

היו ישירים ותכליתיים, התמקדו בעיקר והימנעו משיחות ארוכות ומיותרות.

צהוב (Influential Yellow)

○ מאפיינים עיקריים:

- חברתי, פתוח, מלא אנרגיה והתלהבות.
- נהנה להיות במרכז העניינים, משדר חיוביות ומוטיבציה.
- אוהב לחדש, יצירתי, ומחפש ריגושים ושינויים.

○ **בסיטואציות עבודה:** טוב במצבים חברתיים, מצוין בשיווק ומכירות, אוהב לעבוד בצוותים, אך לפעמים יכול להיות לא מאורגן או להסיח את דעתו בקלות.

○ **כיצד לתקשר איתם?** היו ידידותיים ואופטימיים, אפשרו להם להביע רעיונות ויצירתיות, שמרו על אנרגיה גבוהה.

ירוק (Steady Green)

○ מאפיינים עיקריים:

- רגוע, תומך, אכפתי, שם דגש על מערכות יחסים והרמוניה.
- מעדיף יציבות והמשכיות, נאמן, מקשיב טוב ומסייע לאחרים.
- אוהב לעבוד בקצב איטי ומחושב, לא ממחר לשינויים גדולים.

○ **בסיטואציות עבודה:** מצטיין בתמיכה בצוות, טוב בעבודת צוות ושיתוף פעולה, אך עלול להימנע מעימותים ומקבלת החלטות מהירה.

○ **כיצד לתקשר איתם?** היו עדינים ואמפתיים, בנו מערכות יחסים מבוססות אמון, היו סבלניים והימנעו מלחץ מיותר.

כחול (Conscientious Blue)

• מאפיינים עיקריים:

- שיטתי, מדויק, אוהב סדר וארגון, אנליטי ומכוון לפרטים.
- נוטה לחשוב בצורה ביקורתית ולשאוף לשלמות, מעדיף לעבוד על פי כללים ברורים ונתונים.
- יכול להיראות מרוחק או קר, מתמקד במידע ובאנליזות במקום ברגשות.

• **בסיטואציות עבודה:** טוב במקצועות שדורשים דיוק וחשיבה לוגית, כמו ניתוח נתונים, מחקר ופיתוח, אבל עלול להתקשות בעבודה במצבים עמומים או בלחץ של זמן.

• **כיצד לתקשר איתם?** היו ברורים, הציגו עובדות ונתונים, תנו להם זמן לבדוק ולהבין את הפרטים.

יישום המודל:

○ **שיפור תקשורת:** הבנת הצבעים יכולה לעזור לתלמידים לזהות את סגנון התקשורת שלהם ושל אחרים, ולהתאים את הגישה שלהם לתקשורת בצורה שתשפר את העבודה המשותפת.

○ **שיתוף פעולה בצוות:** כל צבע מביא איתו חוזקות ואתגרים ייחודיים, וכשהצוות יודע לנצל את הגיוון הזה, הוא יכול לעבוד בצורה הרמונית ויעילה יותר.

○ **ניהול קונפליקטים:** הבנת ההבדלים בין הצבעים עוזרת לפתור קונפליקטים דרך הבנה וכבוד לסגנונות שונים.

חיבור לפרויקט השנתי:

○ המנחה ידגיש שוב שאין סגנון אחד טוב מהאחר, יש מגוון סגנונות כאשר לכל סגנון הייחודיות שלו. כשאנחנו מכירים את עצמנו ואת סגנון התקשורת שלנו אנחנו יכולים לבקש מהאחר מה אנחנו צריכים כדי לקדם ולהטיב את התקשורת והפוך, אנחנו יודעים איך כדאי לתקשר עם סגנונות שונים משלנו

○ המנחה יחבר את הדיון לצרכים של הפרויקט השנתי, וידגיש כיצד כל סגנון יכול לתרום לצוות.

○ התלמידים יוזמנו לחשוב על דרכים שבהן הם יכולים לנצל את הסגנון האישי שלהם לטובת הפרויקט.

פעילות 2: משחק סגנונות – סימולציות ומשחקי תפקידים

המטרה לאפשר לתלמידים לחוות ולהבין את סגנונות התקשורת השונים של מודל צבעי הקשת דרך סימולציות מתחלפות, וללמוד כיצד כל סגנון משפיע על התקשורת בצוות ובתרחישים משתנים.

אופן הביצוע:

1. הכנה וחלוקה ראשונית לקבוצות

- המנחה יחלק את התלמידים לקבוצות של 4-5 תלמידים.
- כל קבוצה תקבל תרחיש ראשוני עם תפקידים מוגדרים לכל תלמיד, המייצגים את סגנונות התקשורת של צבעי הקשת (אדום, צהוב, ירוק, כחול).

2. הסבר על התפקידים והתרחישים

- **אדום (מוביל):** אסרטיבי, מקבל החלטות במהירות, מכוון לתוצאות.
- **צהוב (נלהב):** חברתי, יצירתי, אוהב להביא רעיונות חדשים ולשכנע אחרים.
- **ירוק (תומך):** מקשיב, מקדם הרמוניה ושיתוף פעולה, מתחשב ברגשות אחרים.
- **כחול (אנליטי):** מדויק, שיטתי, אוהב לעבוד עם נתונים ומידע.

3. סימולציה ראשונה

- כל קבוצה מבצעת את הסימולציה הראשונה על פי התרחיש והתפקידים שניתנו.
- המנחה יעודד את התלמידים להיכנס לתפקידם ולהגיב לפי הסגנון שניתן להם.

4. החלפה ראשונה: תפקידים ותרחישים

- לאחר הסימולציה הראשונה, המנחה יחליף בין חברי הקבוצות כך שכל תלמיד יעבור לקבוצה אחרת ויקבל תפקיד חדש.
- בנוסף, הקבוצות יקבלו תרחיש חדש להתמודדות.

5. סימולציה שנייה

- התלמידים ייכנסו לתפקידים החדשים בקבוצות החדשות ויתמודדו עם התרחיש השני.
- הפעם, הדגש הוא על התנסות בסגנון תקשורת שונה מזה של הסימולציה הראשונה.

6. החלפה שנייה: תפקידים ותרחישים

- המנחה יחליף שוב את חברי הקבוצות והתפקידים כך שכל תלמיד יחווה סגנון נוסף.
- כל קבוצה תקבל תרחיש שלישי, ובו תידרש ליישם את הסגנונות החדשים.

7. סימולציה שלישית

- הסימולציה תתקיים במבנה הקבוצה החדש, תוך יישום התפקידים והתרחיש הנוכחי.
- המטרה היא לעודד גמישות ולמידה דרך חוויות מגוונות של סגנונות התקשורת.

8. שיתוף ודיון מסכם

- כל קבוצה תשתף את חוויותיה מהסימולציות המתחלפות: מה היה מאתגר? מה היה מעניין?
- המנחה ינחה דיון קצר על החשיבות של ההבנה והגמישות בסגנונות התקשורת וכיצד ניתן להשתמש בזה בעבודה על הפרויקט השנתי.

למנחה:

- שמור על קצב מהיר ומלא אנרגיה, כדי לשמור על מעורבות התלמידים.
- הדגש את חשיבות הגמישות והיכולת לשנות סגנון בהתאם לצורך, וכיצד זה משפר את התקשורת בצוותים מגוונים.
- השתמש בהחלפות בין תפקידים ותרחישים כדי לאתגר את התלמידים ולסייע להם להבין לעומק את כל ארבעת סגנונות התקשורת.

פעילות 3: בניית אסטרטגיית תקשורת לפרויקט השנתי לפי מודל צבעי הקשת

- **חומרים:** לוח מחיק, טושים, דפי עבודה.
- **הנחיות:** כל קבוצה תבנה אסטרטגיית תקשורת לפרויקט שלה, כולל:
  - חלוקת תפקידים לפי סגנונות התקשורת לפי הצבעים.
  - כללים לתקשורת פתוחה ומכבדת.
  - דרכים להתמודד עם קונפליקטים תוך ניצול החוזקות של כל סגנון.
- **שיתוף:** כל קבוצה תציג את האסטרטגיה שלה ותסביר כיצד היא מתאימה לצרכי הפרויקט.

סיכום

- **דיון מסכם:** שאלות לתלמידים: מה למדתם על סגנון התקשורת שלכם ושל חברי הקבוצה? איך תשתמשו בידע הזה בעבודה על הפרויקט השנתי?
- **סיכום המנחה:** הדגשת החשיבות של הבנת סגנונות התקשורת במודל צבעי הקשת בעבודת צוות והאופן בו הם משפיעים על שיתוף הפעולה והצלחת הפרויקט.

תחנת עיגון – חקר סגנונות תקשורת בסביבה האישית

המטרה להעמיק את ההבנה של התלמידים לגבי סגנונות התקשורת במודל צבעי הקשת, ולהתאמן בזיהוי סגנונות אלו בסביבתם הקרובה.

1. התלמיד יבחר 5 אנשים קרובים אליהם, כמו הורים, אחים, חברים, בני משפחה, או מכרים כיתות אחרות וינסה לזהות את סגנון התקשורת של כל אחד מהאנשים שבחר, על פי מודל צבעי הקשת (אדום, צהוב, ירוק, כחול). יש להסתמך על התנהגויות, אופן קבלת החלטות, תגובות למצבים שונים, ודרך התקשורת הכללית של כל אדם.

2. על התלמיד לתעד את הממצאים שלהם במחברת או בקובץ דיגיטלי:

- שם האדם (או תיאור כללי אם לא רוצים לציין שמות).
- הסגנון שזוהה (אדום, צהוב, ירוק, כחול).
- הסבר קצר של 2-3 משפטים שמפרט את התצפיות שהובילו לבחירה בסגנון זה.